2. Sammenlægning af forsikringsperioder og forholdsmæssig beregning af ydelser i henhold til artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3 er unødvendig i det tilfælde, hvor det formål, som forfølges med traktatens artikel 51, i en medlemsstat allerede er nået alene efter national lovgivning. Der skal altså ikke foretages sammenlægning og forholdsmæssig beregning — idet dette ville være uforeneligt med artikel 51 — hvis dette medfører en nedsættelse af de ydelser, som den pågældende har ret til i henhold til en enkelt medlemsstats lovgivning alene på grundlag af forsikringsperioder, der er tilbagelagt under denne lovgivning, idet denne fremgangsmåde dog ikke må føre til kumulation af ydelser for én og samme periode.

3. Det strider ikke mod fællesskabsbestemmelserne at kumulere en ydelse, som der alene består ret til i medfør af national lovgivning på grundlag af nationale bidragsperioder, med en ydelse, som der består ret til i en anden medlemsstat i kraft af sammenlægning, såfremt — som anført i artikel 27 — perioderne ikke er »sammenfaldende«. Hvis der ved sammenlægning erhverves en ret til pension, som ellers ikke ville bestå, beregnes den således erhvervede pension forholdsmæssigt alene efter den periode, der er tilbagelagt i den pågældende medlemsstat og uden hensyntagen til perioder, der er tilbagelagt andetsteds.

4. Den kompetente institution i en medlemsstat kan ikke på grundlag af bestemmelserne i forordning nr. 3 og navnlig ikke på grundlag af forordningens artikel 28, stk. 4, nægte at bevilge en arbejdstager ydelser, som er beregnet efter nævnte forordnings artikler 27 og 28, eller nedsætte disse under henvisning til, at arbejdstageren oppebærer en pension fra en institution i en anden medlemsstat alene efter bestemmelserne i denne medlemsstats lovgivning.

I sag 1/80

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal de première instance de Liège (første afdeling) er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

FONDS NATIONAL DE RETRAITE DES OUVRIERS MINEURS (FNROM)

og

YVON SALMON, Liège,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 51 og artiklerne 27 og 28 i Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere (JO 1958, s. 561),

afsiger

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af præsidenten H. Kutscher, dommerne J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: J. A. Pompe, assisterende justitssekretær

følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Fonds national de retraite des ouvriers mineurs (FNROM), sagsøgeren i hovedsagen, anlagde ved Tribunal de première instance de Liège, et søgsmål om erstatning for fejl, som Yvon Salmon, sagsøgte i hovedsagen, havde begået under udøvelse af sin advokatvirksomhed.

FNROM anklagede Yvon Salmon for ikke at have anket en dom, som »Arbeitsgericht Verviers« (arbejdsretten i Verviers, afdeling Eupen, retssprog: tysk) havde afsagt den 17. april 1975, selv om advokat Salmon havde fået instruks herom. Nævnte ret annullerede ved denne dom en afgørelse fra FNROM, som med tilbagevirkende kraft havde frataget Tomitzek invaliditetsydelser, som denne havde oppebåret tidligere.

Sagsøgte i hovedsagen har til sit forsvar anført, at under alle omstændigheder har den omstændighed, at han ikke fulgte instruksen og indgav anke, ikke skadet sagsøgeren i hovedsagen, idet den fortolkning af fællesskabsretten, som Tribunal de Verviers anlagde, var korrekt efter Domstolens retspraksis.

2. Den sag, som Tribunal de Verviers traf afgørelse i, kan kort sammenfattes således:

Tomitzek, der er tysk statsborger, arbejdede som minearbejder i 18 år, 9 måneder og 20 dage i Tyskland og i 8 år, 8 måneder og 1 dag i Belgien.

Siden den 1. januar 1959 har Tomitzek oppebåret en belgisk invalidepension, beregnet efter forordningerne nr. 3 og 4, og efter sammenlægning af de gennemførte perioder i Tyskland og i Belgien og forholdsmæssig beregning af den belgiske pension (8/32' dele).

Indtil 1. januar 1959 havde Tomitzek i Tyskland oppebåret en invalidepension, som ligeledes var beregnet ved sammenlægning af perioder og forholdsmæssig beregning af ydelsen.

Ved skrivelse af 26. marts 1974 meddelte Bundesknappschaft, den tyske institution, som udbetaler ydelsen, Tomitzek, at det på grund af en ændret juridisk fortolkning af forordningerne nr. 3 og 4 var blevet bestemt, at han fra 1. januar 1959 at regne med tilbagevirkende kraft skulle tildeles den rent nationale pension, idet det ved en sammenligning med den ved sammenlægning og forholdsmæssig beregning fastsatte pension havde vist sig, at den nationale pension var højest. Heraf fremgår altså, at Tomitzek i Tyskland opfyldte betingelserne for tildeling af tysk pension uden anvendelse af sammenlægning af perioder.

Den 16. juli 1974 meddelte FNROM, som var blevet underrettet om Bundesknappschaft's afgørelse, Tomitzek en afgørelse, hvori det anførtes, at »han ikke samtidig kan henholde sig til bestemmelserne i forordning nr. 3 og til en medlemsstats rent nationale lovbestemmelser (artikel 28, stk. 4 i forordning nr. 3)«.

Da FNROM herefter mente, at Tomitzek ikke havde været berettiget til at oppebære en del af den belgiske pension, fratog det ham fra 1. januar 1959 at regne alle ydelser, som var tildelt ham ved tidligere afgørelser.

Tomitzek indbragte denne afgørelse for Tribunal du travail de Verviers.

Denne fandt, at den tyske pension var blevet tildelt i medfør af forordning nr. 3 og 4, og at alene dens størrelse var blevet fastsat i henhold til tysk lovgivning.

Retten fandt, idet den bl.a. henholdt sig til Domstolens dom af 5. juli 1967 i sag 1/67, *Ciechelski,* (Sml. 1965-1968, s. 365), at Tomitzek ikke havde ret til tysk pension alene efter lovgivningen i en enkelt medlemsstat (artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3), men i medfør af bestemmelserne i fællesskabsretten og i den tyske lovgivning i forening.

Det belgiske organ kunne herefter ikke nedsætte en del af den belgiske ydelse. Afgørelsen om denne nedsættelse af pensionen blev annulleret af Tribunal du travail de Verviers.

3. For at afgøre, om det argument, som sagsøgte i hovedsagen havde fremført, var berettiget, udsatte Tribunal de première instance de Liège sagen og forelagde Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Har Tribunal du travail de Verviers i sin dom af 17. april 1975 anlagt en korrekt fortolkning af EØF-traktatens artikel 51 og artiklerne 27 og 28 i forordning (EØF) nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere ved at statuere, at den tyske forsikringsinstitution, Bundesknappschaft, ikke har beregnet en rent national pension, hvilket ville have berettiget den af sagsøgeren trufne afgørelse,

men en fællesskabspension, der var fordelagtigere for den berettigede, hvilket udelukkede anvendelsen af stk. 4 i artikel 28 i forordning (EØF) nr. 3?«

4. Forelæggelseskendelsen blev registreret på Domstolens justitskontor den 2. januar 1980.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af FNROM ved advokat Jean Dal, Bruxelles, af Yvon Salmon ved advokaterne Roger Bourgeois og Paul Remits, Liège, og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Jean Amphoux, bistået af advokat Francis Herbert, Bruxelles.

I medfør af artikel 95, stk. 1 og 2 i Domstolens procesreglement har Domstolen besluttet at henvise sagen til tredje afdeling.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten, har Domstolen (tredje afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg til Domstolen

A — *FNROM* har anført, at tvisten drejer sig om fortolkningen af artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, der lyder således:

»Personer, der er omfattet af bestemmelserne i nærværende kapitel, har ikke ret til pension alene efter lovgivningen i den enkelte medlemsstat, jf. dog bestemmelserne i stk. 1, pkt. f).«

Pkt. f) i stk. 1 lyder således:

»Såfremt den pågældende på et bestemt tidspunkt ikke opfylder lovens betingelser i alle de medlemsstater, af hvis lovgivning han er omfattet, men dog i en af dem, uden at perioder, der er tilbagelagt efter lovgivningen i en eller flere andre medlemsstater, behøver at medregnes, skal ydelsens størrelse alene fastsættes i henhold til den lovgivning, efter hvilken den pågældende har erhvervet ret og således, at kun de efter denne lovgivning tilbagelagte perioder tages i betragtning.«

Ifølge FNROM kan en vandrende arbejdstager, som oppebærer en national pension, bortset fra det særlige tilfælde i pkt. f) i stk. 1, artikel 28, ikke længere i medfør af nævnte artikels stk. 4 gøre krav på en fællesskabspension i henhold til artiklerne 27 og 28.

I overensstemmelse hermed har FNROM bestridt den fortolkning af Bundesknappschaft's afgørelse af 24. januar 1974, som Tribunal du travail de Verviers har anlagt i sin dom. Det fremgår klart af ordlyden af denne afgørelse [1], at den tyske forsikringsinstitution udbetaler en national pension og ikke en fællesskabspension, hvilket er i strid med det af Tribunal du travail i dommen anførte. Dette bestyrkes af skrivelsen af 26. maj 1974, som Bundesknappschaft tilstillede Caisse de prévoyance de Liège, og hvori

1 — Til støtte for sin opfattelse har FNROM citeret følgende uddrag af afgørelsen:

»der bør tildeles den højeste ydelse, enten den nationale pension (eller rente), eller den internationale pension (eller rente) beregnet i henhold til EØF-forordningerne nr. 3 og 4.

Da den nationale ydelse i det foreliggende tilfælde er den højeste, er det denne ydelse, der skal udbetales i henhold til EØF-forordningerne nr. 3 og 4«.

forsikringsinstitutionen forklarede afgørelsen af 24. januar 1974.

Den dom, som Tribunal du travail de Verviers har afsagt, har følger, som strider mod billighed og fornuft: hvis man skulle følge denne ret, skulle Tomitzek ikke alene oppebære en tysk ydelse, som er større end den, som ville følge af anvendelsen af artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3, men også en forholdsmæssig del af den belgiske pension. Dette er under alle omstændigheder uforeneligt med artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3.

Endelig har FNROM gjort gældende, at de domme fra Domstolen, som Tribunal du travail de Verviers har anført til støtte for sin afgørelse, bl.a. dommen *Ciechelski*, (Sml. 1965-1968, s. 365), ikke er relevante i den foreliggende sag.

FNROM har afsluttende foreslået at besvare forelæggelsesrettens præjudicielle spørgsmål således:

»...Tribunal du travail de Verviers har i sin dom af 17. april 1975 anlagt en ukorrekt fortolkning af EØF-traktatens artikel 51 og af artiklerne 27 og 28 i forordning (EØF) nr. 3 af 25. september 1958 vedrørende vandrende arbejdstageres sociale sikring, nærmere bestemt af stk. 4 i nævnte artikel 28, idet retten gav Rudolf Tomitzek medhold i, at han havde ret til en belgisk ydelse fastsat efter artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3, skønt den ydelse, der blev tildelt den pågældende fra den 1. januar 1959, er en ydelse, som er fastsat alene efter tysk lovgivning, ved hvilken retsafgørelse der i strid med nævnte forordnings artikel 28, stk. 4, sker sammenlægning af en fællesskabspension og en national pension.«

B — *Yvon Salmon* har fremført, at det præjudicielle spørgsmål må besvares bekræftende.

Ifølge sagsøgte har Tribunal du travail de Verviers anlagt en korrekt fortolkning af Domstolens faste praksis efter nævnte dom *Ciechelski*. Det fremgår af denne retspraksis, at anvendelsen af forordning nr. 3 ikke må medføre, at en arbejdstager fortaber en ret — alene i medfør af national lovgivning — til nationale ydelser, når ydelserne er højere end de ydelser, som følger af den pågældende medlemsstats anvendelse af forordningens regler om sammenlægning og forholdsmæssig beregning. Det fremgår ligeledes af denne retspraksis, at det er tilladt at kumulere en ydelse, som der er ret til alene i henhold til national lovgivning, med en anden ydelse, som der ved sammenlægning består krav på i en anden medlemsstat, når perioderne ikke er sammenfaldende. De principper, som Domstolen lagde til grund, blev fulgt af den belgiske Cour de cassation i dennes dom af 2. oktober 1974, *Vittorino* mod FNROM.

Yvon Salmon har herefter konkluderet, at nævnte retsinstans med rette fandt, at Bundesknappschaft »ikke har beregnet en ren national pension, hvilket ville have berettiget den af FNROM trufne afgørelse, men en fællesskabspension, der var fordelagtigere for den berettigede, hvilket udelukkede anvendelsen af artikel 28, stk. 4, i nævnte forordning (EØF) nr. 3«.

C — *Kommissionen* har foreslået, at det spørgsmål, der er stillet af den forelæggende ret, og hvorved Domstolen anmodes om at udøve en direkte prøvelse af en national retsinstans' fortolkning af fællesskabsretten, omformuleres således:

»Hvorledes skal artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, hvorefter personer, der er omfattet af bestemmelserne i nærværende kapitel, ikke har ret til pension alene efter lovgivningen i en enkelt medlemsstat, fortolkes?«

Med henblik på en oversigt over de principper, som Domstolen har anlagt ved fortolkningen af artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3, har Kommissionen henholdt sig til det forslag til afgørelse, som generaladvokat Warner fremsatte i sag 191/73, *Niemann,* (Sml. 1974, s. 571).

På grundlag af disse principper er det klart, at artikel 28, stk. 4, er uforenelig med Domstolens praksis, i det omfang den bestemmer, at arbejdstageren kun har ret til en pension ved sammenlægning af perioder og forholdsmæssig beregning af ydelserne, bortset fra de i artikel 28, stk. 1, f) anførte tilfælde. Det fremgår nemlig af Domstolens praksis, at fremgangsmåden med sammenlægning/forholdsmæssig beregning kun finder anvendelse, såfremt den nationale ikke forholdsmæssigt beregnede ydelse, som arbejdstageren har ret til alene i medfør af national lovgivning, er mindre end det ydelsesbeløb, som fremkommer ved anvendelsen af metoden med sammenlægning/forholdsmæssig beregning. En vandrende arbejdstager kan altså lovligt kumulere en national ikke-forholdsmæssigt beregnet pension med en pension, som er beregnet i en anden medlemsstat på grundlag af forordning nr. 3. Dette gælder dog ikke, såfremt der er tale om sammenfaldende perioder. Kommissionen har i sin behandling af, om artikel 28, stk. 4, er forenelig med traktatens artikel 51, bl.a. henvist til dommene *Balsamo,* (Sml. 1976, s. 375), og *Niemann,* (nævnt ovenfor).

Kommissionen har ligeledes anført, at efter dens mening er FNROM's henvisning til artikel 28, stk. 4, uden betydning. Artikel 28, stk. 4, omhandler alene den situation, hvor den vandrende arbejdstager i en medlemsstat har ret til en ydelse uden at anvende sammenlægning af perioder. Artiklen vedrører altså i det foreliggende tilfælde alene Tomitzek's stilling i Tyskland. Den angår ikke beregningen eller betingelserne for tildeling af den supplerende ydelse, som Tomitzek har ret til i Belgien.

Det fremgår heraf, at det er unødvendigt at bestemme den pågældende tyske ydelse for at afgøre, om Tomitzek har ret til en belgisk ydelse. Ifølge Kommissionen er det klart, at den tyske ydelse tildeles »alene efter lovgivningen i en enkelt medlemsstat«, men dette er uden betydning, eftersom FNROM under alle omstændigheder ikke kan støtte sig på artikel 28, stk. 4.

Endelig har Kommissionen anført, at en national anti-kumulationsbestemmelse kun kan hindre tildeling af en forholdsmæssigt beregnet belgisk pension til Tomitzek, når der er tale om sammenfald af perioder (dom *Guissart,* Sml. 1965-1968, s. 431). Men det fremgår af forelæggelseskendelsen, at der ikke i den foreliggende sag er tale om sammenfald af perioder.

Kommissionen har afslutningsvis foreslået, at det præjudicielle spørgsmål besvares således:

»Artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3 omfatter — idet der bortses fra spørgsmålet, om den er forenelig med traktatens artikel 51 — udelukkende den situation, hvor en vandrende arbejdstager i en medlemsstat kan gøre krav på en ydelse

alene efter den pågældende stats lovgivning. En medlemsstats institution, som skal udrede en forholdsmæssig pension, beregnet efter artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3, kan altså ikke påberåbe sig denne bestemmelse med henblik på at afslå tildeling af denne forholdsmæssige pension under henvisning til, at den pågældende oppebærer en pension fra en anden medlemsstats institution alene efter sidstnævnte medlemsstats lovgivning«.

III — Mundtlig forhandling

FNROM ved advokat J. Dal, Yvon Salmon ved advokaterne R. Bourgeois og P. Remits, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved F. Herbert, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 22. maj 1980.

Som svar på et spørgsmål fra generaladvokaten har Kommissionen understreget, at uanset om artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3 kan finde anvendelse på det foreliggende tilfælde, må den under alle omstændigheder anses for at være i strid med traktatens artikel 51. Artikel 28, stk. 4, hviler nemlig på den forudsætning, at en vandrende arbejdstagers pension almindeligvis kun kan beregnes ved fremgangsmåden sammenlægning/forholdsmæssig beregning, hvilken opfattelse Domstolen udtrykkeligt har afvist i sin efter dommen *Ciechelski* gældende faste praksis.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i samme retsmøde.

Præmisser

1 Ved kendelse af 21. december 1979, indgået til Domstolens justitskontor den 2. januar 1980, har Tribunal civil de première instance de Liège (første afdeling) i medfør af traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 51 og af artiklerne 27 og 28 i Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere (JO 1958, s. 561).

2 Dette spørgsmål er rejst under en retssag, som Fonds national de retraite des ouvriers mineurs (FNROM), sagsøgeren i hovedsagen, har anlagt mod en af sine advokater, sagsøgte i hovedsagen, som FNROM anklager for ikke rettidigt — trods instruks herom — at have påanket en dom, som Arbeitsgericht Verviers (arbejdsretten i Verviers, afdeling Eupen) havde afsagt den 17. april 1975.

3 Denne retsinstans annullerede ved nævnte dom på grundlag af en fortolkning af fællesskabsretten, som anfægtes af FNROM, en afgørelse fra FNROM hvorved denne institution i henhold til artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, med tilbagevirkende kraft havde frakendt den tyske statsborger, Tomitzek, der havde arbejdet som minearbejder først i Tyskland og siden i Belgien, ydelser ved invaliditet, som var tildelt i henhold til nævnte forordning nr. 3. FNROM støttede sin afgørelse på den omstændighed, at Tomitzek efter en afgørelse fra Bundesknappschaft, den kompetente tyske institution, fra 26. marts 1974 med tilbagevirkende kraft havde fået tildelt en invalidepension, som var beregnet alene efter tysk lovgivning, og som var højere end den pension, som Bundesknappschaft i henhold til forordning nr. 3 tidligere havde udbetalt.

4 FNROM anlagde herefter sag med krav om erstatning for den faglige fejl, som ifølge FNROM var begået af dets advokat, som herimod gjorde gældende, at FNROM ikke havde lidt noget tab i det foreliggende tilfælde, idet Tribunal du travail de Verviers havde anlagt en korrekt fortolkning af den på området gældende fællesskabsret.

5 Tribunal civil de première instance de Liège besluttede at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Har Tribunal du travail de Verviers i sin dom af 17. april 1975 anlagt en korrekt fortolkning af EØF-traktatens artikel 51 og artiklerne 27 og 28 i forordning (EØF) nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere ved at statuere, at den tyske forsikringsinstitution, Bundesknappschaft, ikke har beregnet en rent national pension, hvilket ville have berettiget den af sagsøgeren trufne afgørelse, men en fællesskabspension, der var fordelagtigere for den berettigede, hvilket udelukkede anvendelsen af stk. 4 i artikel 28 i forordning (EØF) nr. 3?«

6 Inden for rammerne af den opgave, som er tillagt Domstolen ved artikel 177, er Domstolen ikke kompetent til at træffe afgørelse om anvendelsen af fællesskabsretlige bestemmelser i en konkret sag eller til at kritisere en national retsinstans' anvendelse af fællesskabsretten. Nødvendigheden af at nå frem til en formålstjenlig fortolkning af fællesskabsretten tillader dog

Domstolen af omstændighederne i tvisten i hovedsagen at uddrage de forhold, der er nødvendige for at forstå det stillede spørgsmål og for at udarbejde et fyldestgørende svar.

7 Det fremgår af sagens akter, at anmodningen om præjudiciel afgørelse skal gøre det muligt for den nationale ret at afgøre, om FNROM retsgyldigt under henvisning til artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, med tilbagevirkende kraft kunne frakende Tomitzek de tidligere tildelte ydelser. Domstolens prøvelse vedrører altså spørgsmålet, om fælleskabsretten, når henses til artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, hjemler en medlemsstats kompetente institution ret til at nægte at udbetale en forholdsmæssig pension, beregnet efter artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3, til en arbejdstager, som oppebærer en pension, der udredes af en anden medlemsstats institution alene i medfør af denne medlemsstats lovgivning.

8 Artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3, som ifølge nævnte forordnings artikel 26 finder anvendelse på ydelser ved invaliditet, bestemmer, at »personer, der er omfattet af bestemmelserne i nærværende kapitel, har ikke ret til pension alene efter lovgivningen i en enkelt medlemsstat, jf. dog bestemmelserne i stk. 1, pkt. f)«.

9 Artikel 28, stk. 4, hviler på den forudsætning, at den vandrende arbejdstager, som successivt eller skiftevis har været omfattet af to eller flere medlemsstaters lovgivning, kun kan gøre krav på en pension ved sammenlægning af perioder og forholdsmæssig beregning af ydelserne efter artiklerne 27 og 28 i forordning nr. 3.

10 Domstolen har siden dommen af 5. juli 1967 i sag 1/67, *Ciechelski*, (Sml. 1965-1968, s. 365), ved en fast retspraksis fastslået, at sammenlægning og forholdsmæssig beregning er unødvendig i det tilfælde, hvor det formål, som forfølges med traktatens artikel 51, i en medlemsstat allerede er nået alene efter national lovgivning. Ifølge denne retspraksis skal der ikke foretages

sammenlægning og forholdsmæssig beregning — idet dette ville være uforeneligt med artikel 51 — hvis dette medfører en nedsættelse af de ydelser, som den pågældende har ret til i henhold til en enkelt medlemsstats lovgivning alene på grundlag af forsikringsperioder, der er tilbagelagt under denne lovgivning, idet denne fremgangsmåde dog ikke må føre til kumulation af ydelser for en og samme periode.

11 Det må desuden anføres, at det ikke strider mod fællesskabsbestemmelserne at kumulere en ydelse, der alene består ret til i medfør af national lovgivning på grundlag af nationale bidragsperioder, med en ydelse, der består ret til i en anden medlemsstat i kraft af sammenlægning, såfremt — som anført i artikel 27 — perioderne »ikke er sammenfaldende«. Hvis der ved sammenlægning erhverves en ret til pension, som ellers ikke ville bestå, beregnes den således erhvervede pension forholdsmæssigt alene efter den periode, der er tilbagelagt i den pågældende medlemsstat, og uden hensyntagen til perioder, der er tilbagelagt andetsteds.

12 Det stillede spørgsmål må derfor besvares således, at den kompentente institution i en medlemsstat ikke på grundlag af bestemmelserne i forordning nr. 3 og navnlig ikke på grundlag af forordningens artikel 28, stk. 4, kan nægte at bevilge en arbejdstager ydelser, som er beregnet efter nævnte forordnings artikler 27 og 28, eller nedsætte disse under henvisning til, at arbejdstageren oppebærer en pension fra en institution i en anden medlemsstat alene efter bestemmelserne i denne medlemsstats lovgivning.

Sagens omkostninger

13 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til parterne i hovedsagen udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal civil de première instance de Liège ved kendelse af 21. december 1979, for ret:

Den kompetente institution i en medlemsstat kan ikke på grundlag af bestemmelserne i Rådets forordning nr. 3 af 25. september 1958 om social sikring af vandrende arbejdstagere og navnlig ikke på grundlag af forordningens artikel 28, stk. 4, nægte at bevilge en arbejdstager ydelser, som er beregnet efter nævnte forordnings artikler 27 og 28, eller nedsætte disse under henvisning til, at arbejdstageren oppebærer en pension fra en institution i en anden medlemsstat alene efter bestemmelserne i denne medlemsstats lovgivning.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juni 1980.

Justitssekretæren efter bemyndigelse
H. A. Rühl
Ekspeditionssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 22. MAJ 1980 [1]

Høje Domstol.

Jeg er i den grad enig med det af Kommissionen anførte, at jeg finder det unødvendigt at anmode Domstolen om tid til at overveje spørgsmålet.

Jeg foreslår ganske enkelt Domstolen at besvare det stillede spørgsmål således, at artikel 28, stk. 4, i forordning nr. 3 strider mod traktatens artikel 51, og derfor er ugyldig.

1 — Oversat fra engelsk.